

1930-2014

“Я вірю в добро...
Вірю в людську
гідність... Вірю в
те, що все-таки в
душі кожного існує
Господь Бог, і в
кожного він свій...”

Всеволод Нестайко

Дата: 11.04.23

Клас: 4 – Б

Предмет: *Літературне читання*

Вчитель: Лисенко О. Б.

Тема: *Світ дитинства у творах
Всеволода Нестайка.*

Мета: вдосконалювати навички читання творів, вчити працювати з книжкою, знаходити в ній відповіді на запитання; удосконалювати навички правильного виразного читання; розвивати зв'язне мовлення; збагачувати словниковий запас; навчати помічати незвичайне у звичайному; уяву, фантазію учнів, розширювати світогляд учнів; виховувати доброзичливість, шанобливе ставлення до оточуючих, до природи; виховувати любов до рідного слова.

30 січня 1930 року у Бердичеві (Житомирська область), в сім'ї Зіновія та Марії Нестайків **народився син Всеволод**. Малий хлопець мріяв стати капітаном далекого плавання, але вийшло трохи інакше.

У сім'ї Всеволода існувала цікава легенда, що мама народила його якраз коли читала Ремарка. Після пологів акушер жартівливо сказав їй: "Мадам! У вас, здається, з'явився письменник!" Цікаво також, що першою його домівкою був будинок по вулиці Пушкіна. Коли його зруйнували, на тому місці з'явився дитсадок. Збіг чи пророцтво? :)

Всеволод Нестайко рано втратив батька — той був розстріляний НКВС, коли хлопчику було лише три роки.

«Батько мій, Зіновій, закінчив Бучацьку гімназію, навчання продовжував у Відні, володів кількома мовами. Під час першої світової війни вступив до лав січових стрільців, воював у складі Української Галицької Армії. Після закінчення громадянської війни працював службовцем у містах Проскурові, Бердичеві. У 1933 р., як і багато інших січових стрільців, був заарештований і загинув.»

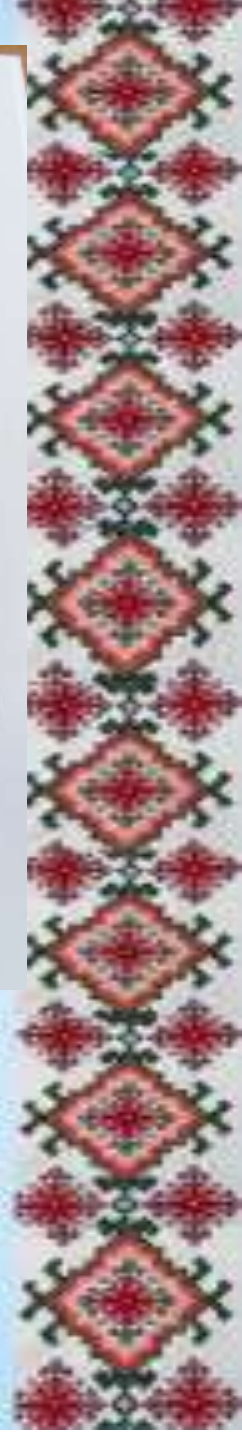
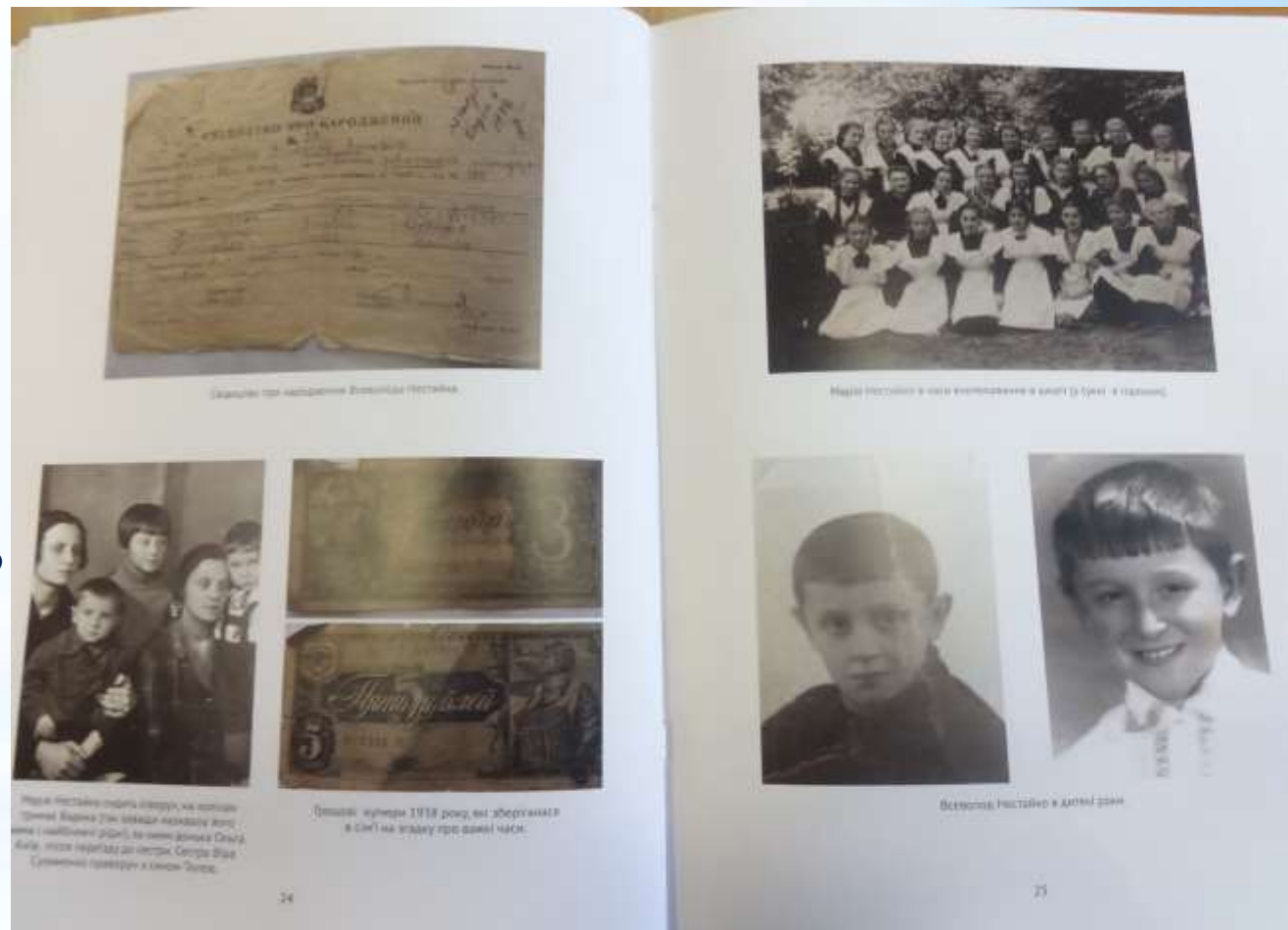
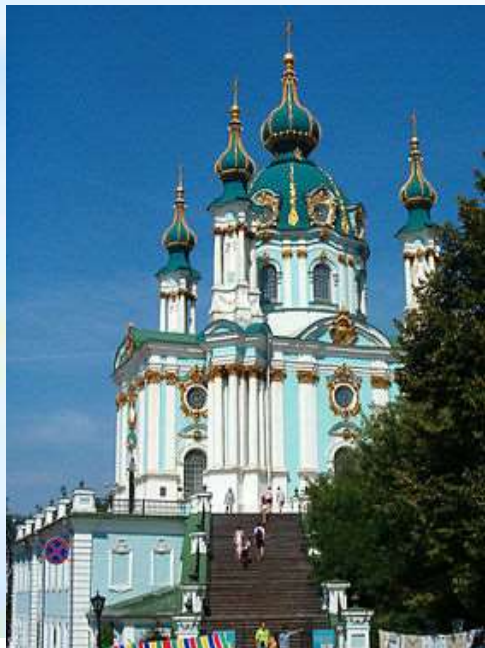

Дід, о. Денис Нестайко — багаторічний парох м. Бучача, бучацький декан УГКЦ, знаний український громадський діяч Бучацького повіту. Письменник неодноразово перебував у Бучачі, передав для Бучацького районного краєзнавчого музею особисті речі родичів.

Ішов страшний **1933 рік**, і сім'я Всеволода, рятуючись від голоду, переїздить із Бердичева до **Києва**, де жила рідна сестра матері. Квартира Нестайків знаходилася в приміщенні тієї школи, де вчителювала Марія Іванівна, мати Всеволода. *«З одного боку – це було весело – жити в школі, а з іншого... Я заздрив моїм друзям, яким наша вчителька Ліна Митрофанівна записувала у щоденник: «Завтра прийди з батьками!» Мені до щоденника нічого не писали: моя мама була поряд», – згадує письменник.*

Зі спогадів самого Нестайка: «У дитинстві я був худенький і маленький – чи не найменший у першому класі. І страшенно хотів якнайшвидше вирости. За порадою однокласника Васі, такого ж, як я, шпінгалета, **я прив'язував до одної ноги важку праску, до другої – цеглину, хапався за верхню планку одвірка і висів, поки вистачало сил, намагаючись витягти своє тіло.** А ще той Вася мені сказав, що від дощу все росте. **І я довго простоював під дощем, підставляючи струменям свою грішну руду голову.** Мама дивувалася, чого в мене постійний нежить.»

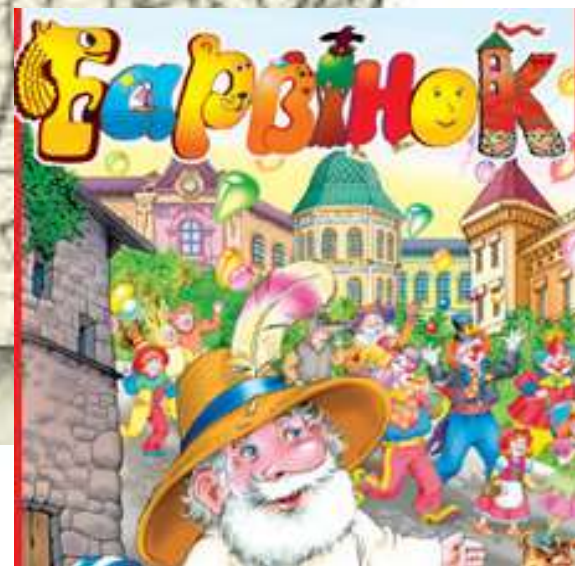
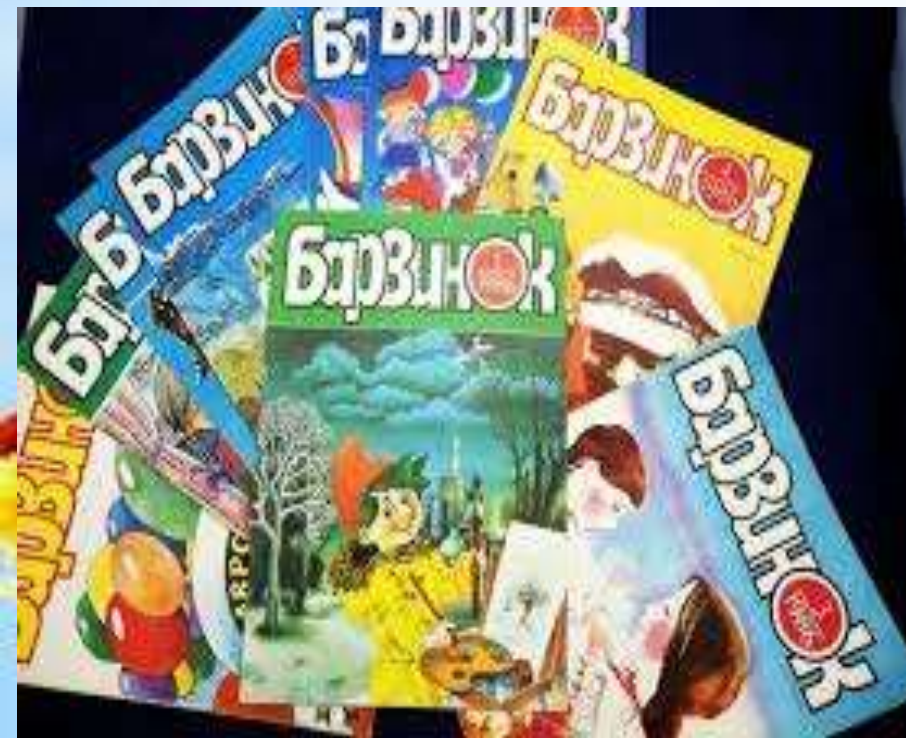

В. Нестайко закінчив 10-літню загальну середню школу з одною четвіркою в табелі, **зі срібною медаллю**. Через обставини терору та війни **не вчився у 5-му та 9-му класах. Курс 9-го класу пройшов самостійно за два місяці**. Після школи вступив на слов'янське відділення філологічного факультету Київського університету імені Тараса Шевченка, яке закінчив у 1952 році.

Після закінчення навчання в університеті в 1952 році, Всеволод працює в редакції журналу “Дніпро”, видавництві “Молодь”. З 1956 по 1987 рік завідував редакцією у видавництві дитячої літератури “Веселка”. В 1956 році виходить перша книжка під назвою “Шурка і Шурко” і цього ж року Всеволод Зіновійович вступає до Спілки письменників.

Всеволода Нестайка справедливо вважають класиком дитячої літератури.

Сам Всеволод про свій вибір казав так: *"Коли я став по-справжньому дорослим, мені страшенно захотілося повернутись назад у дитинство — догратися, досміятися, добешкетувати... Вихід був один — стати дитячим письменником. Так я й зробив. І, пам'ятаючи своє невеселе дитинство, я намагався писати якомога веселіше"*.

П'ятдесятирічний шлях у дитячій літературі засвідчив виданням близько сорока книжок оповідань, казок, повістей і п'єс. Перше оповідання для дітей Всеволод Нестайко надрукував у журналі «Барвінок» в 24 роки.

«Після закінчення університету я одружився. Ми з дружиною Світлою, яка теж закінчила філологічний факультет Київського університету, спочатку наймали маленьку кімнату в комунальній квартирі. У нас були тільки ліжко, старий килимок над ним, стіл і етажерка, на якій стояв бюст Чехова – я купив його на свій перший гонорар, а на полицях етажерки — 12 то-мів «Огоньковського», здається, першого за повоєнні роки, зібрання творів Чехова.»

З «Автобіографії»

Разом вони прожили 62 щасливі роки!

А це легендарний кабінет письменника, його робочий стіл, друкарська машинка. На столі, як талісман, бюстик Чехова. Упродовж 30 років Нестайко пропрацював редактором у видавництві «Веселка». Був вимогливим передусім до себе. Якщо раптом проскакувала помилка, приходив із київським тортом, схилявся перед редактором і казав: більше ніколи. «Я все життя писав від руки! І рукописи не сильно покреслені – якось легко писалося. У мене було дві машинки. Я потім усе передруковував».

Донька Всеволода Нестайка Олена Максименко розповіла в одному інтерв'ю :
«Першою читачкою рукописів була моя мама. Батько був скромною людиною, із самоіронією. Ніколи не поводився так, що от він — відомий письменник, що йому належить трепетне ставлення від рідних, яких він збиратиме навколо себе і читатиме нові повісті чи оповідання. Писав кожен день, навіть коли ми бували на відпочинку, але до завершення про новий твір не розповідав. **Коли піросла, то після мами читала рукопис ... я. В дитинстві, моє «рецензування» виявлялося в тому, що я, читаючи, сміялася...** У старшому віці я могла хіба що попросити змінити якесь ім'я персонажа. Сюжети, образи, стиль письма — то все батькова фантазія, гумор, відчуття українського слова.»

«Усміхатися частіше треба – тоді помолодшаєш», – такий рецепт від казкаря. На початку 90-х років ХХ століття загальний тираж книжок Всеволода Нестайка сягнув позначки – три мільйони примірників!!! Трилогія «Тореадори з Васюківки» видавалася 32 рази, у тому числі й за кордоном, перу письменника належать понад 30 книг, а твори перекладено 20 мовами!!!

"Тореадори з Васюківки":
цитати Всеволода Нестайка

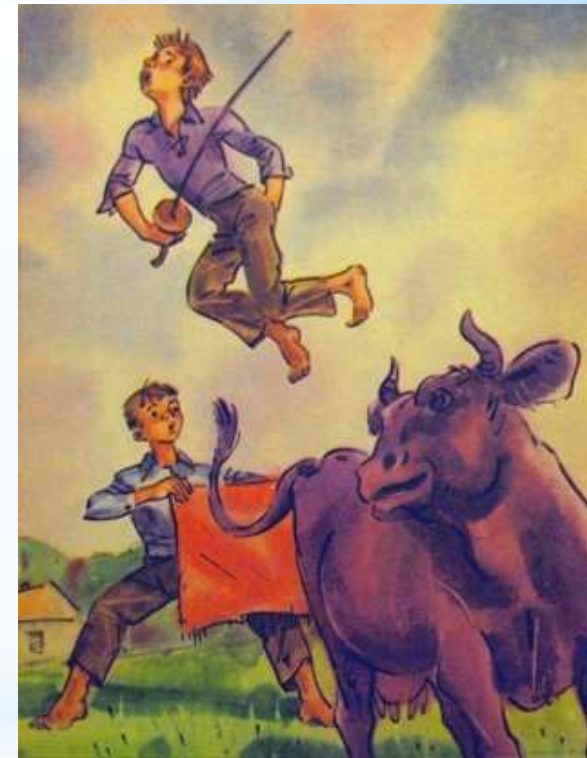

2012 року учителі зі шкіл таких європейських країн, як Болгарія, Польща, Португалія, Іспанія, Чехія, Греція та Литва створили мапу найпопулярніших дитячих книжок усієї Європи. **Так-от, найпопулярніша, найкраща та найважливіша книга, яка представляє Україну, – «Тореадори з Васюківки» Всеволода Нестайка.** У 1979 року Міжнародна рада з дитячої та юнацької літератури включила «Тореадорів з Васюківки» до Особливого Почесного списку Г. К. Андерсена (*Special Hans Christian Andersen Honor List*) як один із найвидатніших творів світової літератури для дітей, а **фільм про сільських «тореадорів»** здобув Гран-прі на Міжнародному кінофестивалі в Мюнхені (1968).

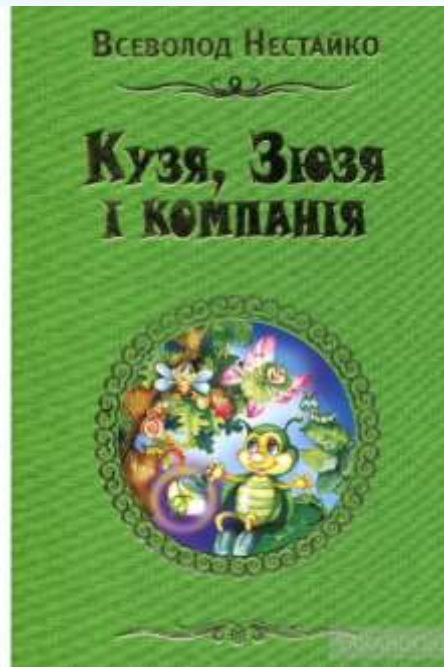

**Фільм
"Тореадори..."
демонструвався в
72 країнах світу!!!**

Твори Всеволода Нестайка часто порівнюють з творчістю Астрід Ліндгрен та Марка Твена, *«Тореадори з Васюківки»* відзначені міжнародними та українськими преміями. Але найважливіше те, що його книги вже кілька поколінь веселять та вчать українських дітей доброті, дружбі та відвазі.

Всеволод Нестайко – сонячний казкар

"Я пишаюся, що не вийшов із дитинства, що зберіг дитячу душу. Це підтримує мене в нашому жорстокому світі і дає сили творити."

«Тореадори з Васюківки»

Жанр твору- гумористично-пригодницька повість.

Тема: зображення різноманітних пригод хлопців, які потрапляли у цікаві та захоплюючі ситуації і намагалися довести власну самостійність у їх вирішенні.

Ідея: ушлявлення ідеалів справжньої дружби, дитячої кмітливості, винахідливості, розуміння почуття гумору.

Головні герої повісті – Ява та Павлуша, сільські хлопчаки, вигадники, фантазери та справжні романтики

«Тореадори з Васюківки»

РОЗДІЛ I. Метро під свинарником. Тореадори з Васюківки. Собакевич

— От знайдибіда, авантюрист шмаркатий! Ванько-о-о! Вилазь зараз же! Бо такого втру маку — тиждень чухатимешся! Вилазь, чуєш!

Ми лежимо в густих бур'янах за клунею, уткнувшись у землю носами, й не дихаємо.

— Вилазь, убоїще, бо гірше буде! Ти ж мене знаєш!

— Знаю, знаю, — ледь чутно зітхає, мій друг і нарешті наважується подати голос.

— Діду! — жалібно озивається він.

— Давай—давай!

— Діду, — ще жалібніше повторює мій друг, — ви одійдіть за хату, ми виліземо. Бо ж ви битиметесь.

— Вони ще мені умови ставлять, вишкварки! Ану вилазьте!

— Та ми ж не хотіли. Ми ж хотіли метро. Таке, як у Києві.

— Я вам дам метра! Я вам такого метра дам, що...

— Ми ж не знали. Ми зараз усе закидаємо — нічого й видно не буде. Одійдіть, діду.

Довго ще тривають переговори. Нарешті дід востаннє лайнувся, закашлявся, плюнув і почовгав за хату.

Ми вилазимо з бур'янів.

Біля свинарника нас зустрічає гундосим рохканням п'ятипудова льоха Манюня, противна й плямиста, як географічна карта.

У-у, скотиняка! Щоб ти...

Це через неї ми вскочили в халепу.

У нас була прекрасна, благородна ідея — провести під свинарником метро. Це мало бути сюрпризом. Перша лінія метро у — Васюківці! Станція "Клуня" — станція "Крива груша". Три копійки в один кінець. Родичі безплатно. З учительки арифметики — п'ять копійок.

Ми вже підкопалися майже до половини свинарника, і раптом непередбачена катастрофа! — клята льоха Манюня провалилася в наше метро. Провалитися вона зуміла, а от вилізити — дзуськи! І зняла такий вереск, що причовгав дід. Ну і...

Гірко зітхаючи, ми засипаємо метро. Раз у раз злодійкувато озираємося — чи не заскочить нас зненацька дід, щоб нам'яти вуха. Хоч і обіцяв він, що не чіпатиме, поки не кінчимо, але хто його зна... Ви б почувли, як він лаявся, коли витягав льоху! Ох і лаявся! І де він отих слів набрався?

Проте діда не видно. І поки ми працюємо (а справа це довга й нудна), я вас познайомлю з моїм другом.

Ви, звичайно, знаєте, що є такий острів — Ява. В Індійському океані. Ото, що Ява, Суматра, Борнео, Целебес, — Великі Зондські. Ну, так Ява — це не острів.

Ява — це мій найкращий друзяка і напарник. Ява Рень.

Мабуть, вам дивно, що то за ім'я таке — Ява? То він сам себе так назвав, коли йому лише років півтора було.

Чи то воно, пискля мале, хотіло сказати: "Я — Ваня", а вийшло "Ява", чи то "Іван" у нього так прозвучало (бо насправді його Іваном звати), але причепилось оте "Ява" до нього, як реп'ях до собачого хвоста. Навіть міліціонер товариш Валігура, що живе у нашому селі, так його зве. У них взагалі вся сім'я цікава.

Батько на скрипці грає. Корова — Контрибуція називається. А дід (ви уже з ним знайомі) — мисливець завзятий, на полюванні, коли стріляє, ліве око онучею зав'язує. Бо в нього ліве око без правого не примружується. Як ліве примружить — праве саме заплющується. Але ж і б'є дід Варава з тою онучею, ох же ж і б'є! Городські мисливці, що "Волгами" з Києва приїжджають, тільки ахають. "Ви, дедушка, абсолютний чемпіон", — кажуть.

На честь старого Реня навіть польове озеро, що біля нашого села, люди Реневим назвали.

Мати ж Явина — депутат райради, ланкова кукурудзоводів.

Якось Ява з Яришкою, сестричкою меншою, посварився і при всіх плескачів їй надавав. Так вона, замість того щоб заплакати, раптом як закричить: — Опозогив! — Вона букву "р" не вимовляє. — Маму-депутата на все село опозогив. Загаза чогтова!

Такого шелесту наробила — Ява не знав, куди й очі подіти. Стояв-стояв, червоний мов рак, а тоді як дав дриза — тільки п'ятами залопотів.

Та то лише раз таке було. А взагалі характер у Яви ого-го! Сталь, а не характер. Таких на мільйон лише один буває.

Ява сам говорив:

— Ми, — говорив, — з тобою, Павлушо, хлопці будь здоров. Точно-точно, без брехні, ми таки хлопці з фантазією. Скажи?

— З фантазією, — підтакував я.

— Ти чув, як дід Салимон учора біля сільмагу казав: "Ондо, каже, Ява і Павлуша пішли. От хлопці! Орли! Соколи! Гангстери, а не хлопці! Нема на них буцегарні".

— Чув. Точно.

— Треба, щоб усі про нас так говорили. Треба, щоб слава про нас гриміла на всю Васюківку, як радіо на Перше травня.

— Треба, — погоджувався я.

І Ява весь час вигадував різні штуки-викаблуки заради нашої слави.

Отож ми з ним піймали в лісі пугутькало і випустили в клубі під час лекції на тему "Виховання дітей у сім'ї". Лектор упав з трибуни і вилив собі на голову графин з водою.

А старі дідові підштаники на телевізійну антену над клубом, думаєте, хто повісив? Ми, звичайно....

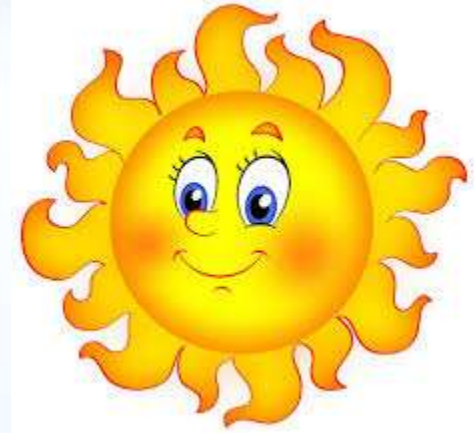

Вправа «Влучне слово»

Доповнити речення одним правильним словом.

1. Головними героями твору є...
2. Справжнє ім'я Яви....
3. Прізвища та імена хлопців – це...
4. Під свинарником хлопці будували...
5. Станції називались....
6. Проїзд коштував ...
7. Діда Яви звали...
8. Дід був завзятим...
9. Батько Яви грав на ...
10. Явину корову звали...
11. Яришка не вимовляла букву...
12. Дід Салимон називав хлоців...
13. Ява увесь час вигадував різні штуки-викаблуки заради...
14. Головна мрія хлопців – це...

Вправа «Влучне слово»

Відповіді

1. Головними героями твору є... **Ява та Павлуша**
2. Справжнє ім'я Яви.... **Іван**
3. Прізвища та імена хлопців – **це...Павло**

Завгородній та Іван Рень

4. Під свинарником хлопці будували... **метро**
5. Станції називались.... **Станція «Клуня» — станція**

«Крива груша»

6. Проїзд коштував ... **три копійки**
7. Діда Яви звали... **Варава**
8. Дід був завзятим... **мисливцем**
9. Батько Яви грав на ... **скрипці**
10. Явину корову звали... **Контрибуція**
11. Яришка не вимовляла букву... **«р»**
12. Дід Салимон називав хлоців... **«Орли! Соколи!**

Гангстери»

13. Ява увесь час вигадував різні штуки-викаблуки заради...**заради ...слави.**
14. Головна мрія хлопців – це... **«щоб слава про нас гриміла на всю Васюківку»**

Домашнє завдання

1. Прочитай уривок повісті «Васюківська корида»
<https://www.youtube.com/watch?v=LXAk7F1myx4>
2. Підготуй переказ прочитаного уривку (усно).
3. Дослідницьке завдання (для бажаючих)
Взяти інтерв'ю у членів родини про їх дитинство і пригоди, які з ними траплялися.

Роботи надсилайте на Human або на
ел. пошту lenusya.lysenko@gmail.com

